

Ecomuzeul Regional Sibiu

PUBLICATIE DE INFORMATIE A ASOCIATIEI ECOMUZEUL REGIONAL SIBIU

ANUL III, NUMĂRUL 11, DECEMBRIE 2010
APARE LA SIBIU - DISTRIBUTIE GRATUITA

MOȘNA

REMEMBER,

600 de ani de învățământ la Moșna Un secol de la construirea școlii St. L. Roth 1910- 2010

În viața unei școli 600 de ani, reprezintă o perioadă foarte lungă, reprezintă pentru școală și dascălii ei tot atâtea generații de copii educată și formate pentru viață.

Este o mare onoare pentru noi să fim generația care organizează și comemorează 600 de ani de învățământ și 100 de ani de la terminarea acestei construcții școlare.

În aceste momente îți trec prin față generațiile și generațiile de elevi, generațiile și generațiile de profesori, învățători, educatori, toți având ca scop comun educația, indiferent de perioada în care au trăit .

Îți trec prin minte emoțiile începuturilor de an școlar când însoțit de soarele auriu de toamnă călcam sfioși peste covorul ruginiu de frunze, când ne îndreptam cu mult optimism și cu mare bucurie înspre școală. Drumul era vechi pentru noi, dar glasul copiilor, tinerețea lor erau călăuze dârze și curajoase care ne conduceau și ne îmbărbătau să mergem înainte.

Îți trec prin minte emoțiile începuturilor de clasa I, dar și bucuriile generate de vacanțele de iarnă sau de vară sau de sfârșitul clasei a VII-a sau a VIII-a.

Câte amintiri minunate sunt legate de glasul clopoțelului care de atâtea ori a chemat profesorii și elevii în recreații sau la ore, câte amintiri minunate legate de catedră, de bănci, de tabla cea neagră, de coridoare, de clasele de curs, de cabinete, toate având aici un miros cu ingrediente speciale pe care le-au impregnat în ziduri generații de dascăli și de elevi.

Îmi imaginez anul 1910 cum plini de bucurie, după o muncă de doi ani comunitatea îndrumată de constructorul Johann Grosser din Mediaș, pe un proiect făcut de arhitectul Heinrich Eder participa mulțumită la inaugurarea noului lăcaș de școală, una dintre cele mai moderne școli ale timpului existente în zona Mediașului. Era o mândrie să fii profesor la această școală.

Bucuria a fost de scurtă durată pentru că anii primului război mondial au tulburat profund liniștea comunității.

Anul 1918 aduce după marea unire modificări în legislația școlară astfel încât școlile românești confesionale trec la stat iar școala germană din care făcea parte și această clădire, rămâne confesională până în 1948.

După al doilea război mondial dascălii rămân în primele tranșee de luptă ale societății trebuind să se adapteze la cerințele noii orânduiri socialiste participând la toate activitățile cerute de lumea satului de la cursurile de alfabetizare, la brigăzile artistice sau practica agricolă.

În anul 1960 are loc unificarea școlii germane cu cea română această clădire sărbătorită astăzi, devenind locul pentru activitățile școlare ale ciclului II .

Umăr la umăr dascălii români și sași au trecut cu bine de perioada socialistă când cuvântul de ordine era formarea omului nou, formarea unui om devotat ideilor socialiste pentru că se știa că școala capătă valoare și
(continuare în pagina 3)

La final și început de an

Luna decembrie e vremea colindelor și vremea bucuriei, când minunea nașterii Mântuitorului cuprinde sufletele și le înobilează.

Anul 2010 se încheie și este momentul ca fiecare dintre noi să facă bilanțul și să pregătească Noul An. Să-l pregătească în liniște și pace sufletească alături de cei dragi astfel încât 2011 să aducă mai multă fericire, sănătate și bunăstare în fiecare gospodărie din Moșna, Nemșa, Alma Vii, și nu numai.

Magia Sărbătorilor de iarnă, cu zvonul de cântece și clopoței, să pătrundă în fiecare cămin și Moșul să vă găsească cu masa bogată și sufletul curat!

În numele Primăriei Comunei Moșna și al meu personal vă urăm:

*„Un Crăciun plin de iubire,
Sănătate, fericire,
Mult noroc și împliniri
Și ani plini de bucurii.”*

CRACIUN FERICIT și LA MULȚI ANI!
Primar Comuna Moșna
Eugen Roba

FESTIVALUL VERZEI MOȘNA 2010

(ediția a IV-a)

16-17 octombrie 2010

Festivalul s-a încheiat demult. Ecourile chiar dacă au fost puține, încă mai vibrează în sufletul celor care au participat efectiv. Inaugurarea grădiniței a fost un prilej pentru copii de vârstă preșcolară să arate invitațiilor ce au învățat și că știu să prețuiască portul strămoșesc.

Simpozionul „Anul Meseriașului în Moșna” a fost un moment în care moderatorul Marius Halmaghi, președintele Asociației Ecomuzeul Regional Sibiu, a punctat împreună cu cei prezenți, valorile satului, modul cum satele se
(continuare în pagina 2)

LA ANIVERSARE

“O școală pentru comunitate, o comunitate pentru școală”

În aceste momente de sărbătoare pentru Școala din Moșna adresez cele mai calde mulțumiri cadrelor prezente și trecute care au slujit de-a lungul anilor, cu mult devotament școlile din comuna Moșna.

Școala a avut și are un rol deosebit de important în viața comunei Moșna și de aceea principala mea preocupare în cei 12 ani de când sunt primar a fost ca școala și dascălii ei să-și desfășoare activitatea în cele mai bune condiții. Am acordat tot respectul cadrelor didactice și le acord în continuare pentru că într-o perioadă grea a învățământului românesc nu a scăzut calitatea actului educațional. Am deplină încredere în toate cadrele și directorii acestei instituții și le urez cu prilejul celor 600 de ani de învățământ, multă sănătate și putere de muncă pentru a păstra în continuare spiritul național și pentru a asigura o instruire europeană pentru toți tinerii comunei.

Primar,
Roba Eugen

Pași.....

Mă poartă pașii deseori
Spre satu-n care m-am născut
Pășesc sfios în curtea școlii
Și timpul curge în trecut
Mă văd deodată-n clasa-ntâi
Alături de colegi de-o șchioapă
Și literele-ncep să zboare
Și în cuvinte să se-ntreacă
Ca gândul anii au fugit
Și-n clasa opta sunt și eu.
Apoi, nici nu-mi
dau seama când
Iată-m-ajuns și la liceu.
O, școală dragă, m-ai clădit
Din sfântă-nvățătura ta.
Nici școala, nici dascălii dragi
N-o să las timpul să mi-i ia!
Mă dor toți anii ce-au trecut
Și-au nins peste dascălii mei,
De-ar fi s-o iau de la-nceput,
Eu i-aș alege tot pe ei!

Prof. Felicia Suci

Sistemul de alimentare cu apă din Moșna

(pagina 4)

UNIVERSUL CIVILIZAȚIEI RURALE 2010 – ANUL MESERIAȘULUI ÎN ECOMUZEU

„Explorați satele și descoperiți secole de arhitectură vernaculară și modul tradițional de viață”

Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu invită toți meseriașii să se înscrie gratuit în **CATALOGUL MESERIAȘILOR DIN JUDEȚUL SIBIU (ediția I-a)**.

În 2010, la toate evenimentele din localitățile fondatoare ale Ecomuzeului au fost organizate dezbateri publice privind rolul meseriașilor în viața comunităților rurale. Abandonul treptat al meseriilor tradiționale se datorează:

- tendinței evidente de modernizare și de „orășenizare” a satelor noastre ceea ce conduce la schimbări în selecția materialelor de construcții și a stilului arhitectonic, fiind demolate construcțiile fără funcționalități (șuri, anexe, etc);

- abandonului ocupațiilor tradiționale (cultivarea pământului și creșterea animalelor) generația tânără fiind îndrumată spre meseriile noi și spre o piață a muncii care să-i asigure prosperitatea mai rapid și fără eforturi fizice deosebite; depopularea și fenomenul de îmbătrânire a populației satelor este un subiect de dezbateri public, nici o măsură administrativă neputând opri exodul resurselor de muncă;

Momentul de răscruce al destinului satului tradițional, în care agricultura era principalul domeniu de activitate al locuitorilor este, pentru multe sate, depășit. Activitățile rurale non agricole au pătruns în sate, printre acestea un loc important având activitățile turistice.

În contextul tranziției și a transformărilor cu care se confruntă lumea rurală este evident că este nevoie de o politică coerentă de dezvoltare durabilă a spațiului rural românesc, politică în care meseriile tradiționale nu ar trebui neglijate sau abandonate.

Fenomenele remarcate în lumea rurală românească, în ultimele două decenii sunt similare transformărilor din Europa de Vest, din anii 1970. În sinteză acestea pot fi clasificate astfel:

A. 1. Muzeele din spațiul mic urban și rural sunt colecții de obiecte organizate după un principiu de expunere care, din varii motive, nu mai sunt cercetate de comunitate (după 3-4 decenii de la înființare); remarcându-se faptul că aceste colecții sunt, relativ, puțin conservate și restaurate, efortul financiar consistent și lipsa specialiștilor fiind cel mai des invocate pentru abandonul treptat al acestor spații publice culturale. În acest context se observă lipsa totală de animație în spațiul acestor muzee, marea majoritate devenind simple colecții de obiecte, depozite deschise la cererea grupurilor de turiști interesați, spații ce pot fi numite, fără nici o rețineră ca muzee moarte. Prin comparație un muzeu viu, ca și concept, este un spațiu autentic, înzestrat cu obiecte de patrimoniu mobil, în care proprietarul desfășoară activități cotidiene, conservând spațiul și obiectele tocmai prin practicarea ocupațiilor și tradițiilor satului căreia îi aparține gospodăria. Vizitatorul unui muzeu viu, are șansa să cunoască – prin prezentarea făcută de gospodar – povestea și legendele casei, a locului, a obiectelor din gospodărie, patrimoniul casei fiind, astfel, valorificat în beneficiul conservării și păstrării gospodăriei autentice și al promovării valorilor lumii și civilizației tradiționale rurale;

2. Patrimoniul sătesc a fost văduvit în ultimele decenii atât de valori ale patrimoniului material imobil (case și troițe monument istoric) dar și de multe valori ale patrimoniului material mobil (instalații, obiecte, unelte, mobilier tradițional, etc.) valori ale spațiului rural care ar fi putut reprezenta pentru satul de proveniență adevărate obiective turistice; în aceste locuri turiștii puteau cunoaște și înțelege modul de viață și ocupațiile tradiționale, în actualul context în care populația din spațiul rural se orientează spre turism pentru obținerea unor venituri decente. „Beneficiarii” transferurilor (donații, achiziții, etc) de patrimoniu au fost și sunt muzeele clasice (muzeele în aer liber, muzeele județene, etc) care au fost considerate, mult timp, ca singura soluție de salvare a valorilor patrimoniale din spațiul rural. Aceasta în condițiile în care factorii interesați în conservarea și valorificarea patrimoniului cultural național nu au organizat dezbateri și nu au sensibilizat opinia publică locală sau zonală cu privire la consecințele imediate ale acestor transferuri de proprietate; punctele de vedere controversate legate de acest subiect sunt cunoscute și nu rezolvă adevărata problemă a spațiului rural: sărăcirea treptată a patrimoniului autentic sătesc. Fenomenul este extrem de vizibil în multe sate, în ultimul timp depopularea satelor creând o adevărată inflație de bunuri din domeniul patrimoniului mobil, oferta depășind cererea și determinând muzeele să-și revizuiască „strategiile” de achiziții și organizarea de colecții.

B. Clădirile din spațiul rural, încă mai păstrează – în sudul Transilvaniei – amprenta caracteristică arhitecturii specifice civilizației acestor meleaguri. Arhitectura vernaculară denuștește arhitectura fără arhitect, o arhitectură fără un proiect desenat, făcută direct de utilizatori, eventual cu mâna de lucru specializată a unor meșteri, în această categorie intrând toate casele și-n general gospodăriile pe care încă le găsim în spațiul rural (dar și urban) așa cum le-au făcut înaintașii. Specialiștii, în domeniu, consideră că aceste construcții fiind făcute chiar de cei care le locuiesc, arhitectura vernaculară reprezintă totdeauna transpunerea directă în forme a nevoilor practice și spirituale ale membrilor comunității, rezultate din modul de viață specific și din sistemul de valori pe care comunitățile respective îl împărtășesc. Astfel, de aici rezultă atât armonia dintre individ, comunitate și mediu construit, cât și marea unitate formală a arhitecturii unei arii culturale. În arhitectura vernaculară există o remarcabilă simbioză între fondul construit și mediul natural, integrarea spațiilor construite nefiind forțată sau artificială.

În aceste spații autentice, asistăm, după 1990, la modificări graduale datorate în principal următorilor factori:

a) lipsa de cultură în domeniul arhitecturii vernaculară a proprietarilor gospodăriilor a condus la abordarea reabilitărilor și/sau construcțiilor de clădiri și anexe în spațiul rural care nu se încadrează în peisajul cultural zonal;

b) invaziei materialelor noi, de import, ce beneficiază de o publicitate agresivă și atrăgătoare; aceste materiale și ansamble / subansamble (geamuri și în general tâmplăria neconvențională) a condus la o degradare accentuată a fațadelor imobilelor;

c) un abandon treptat al ocupațiilor tradiționale, proprietarii executând demolări voluntare de anexe, șuri și grajduri din gospodărie, valorificând materialele după posibilități, și amenajând spațiile libere cu construcții noi cu alte funcționalități;

d) lipsa specialiștilor în arhitectura vernaculară, puțini arhitecți specializându-se în acest domeniu, cunoscut fiind faptul că proiectele de arhitectură în spațiul rural nu sunt atractive din punct de vedere pecuniar, rezervele financiare ale beneficiarilor permițând cel mai adesea lucrări de modernizare/reabilitare și mai puțin de reconstrucție, respectiv de construcții noi;

e) apariția unui comerț de bunuri patrimoniale (ce includ valorile patrimoniale mobile dar și elemente de patrimoniu imobil: structurile de lemn ale șurilor folosite pentru execuția de mobilier „antichizat”) a generat o serie de demolări „voluntare” generând și un adevărat „flux de

export de bunuri”, o competiție în care proprietarul abandonează patrimoniul mobil caracteristic gospodăriei țărănești, în favoarea dotărilor moderne, depersonalizate și, de multe ori, de funcționalitate îndoielnică.

În consecință peisajul cultural al satului se modifică continuu, factorii de decizie în domeniu asistând, de multe ori pasivi la acest fenomen distructiv, a căror consecințe sunt iremediabile pentru destinul satului dar și pentru viitorul comunității prezente și viitoare.

Au apus vremurile când în sat destinul oricărui tânăr era atent îndrumat și supravegheat de triada biserică-școală-familie, falsele valori făcându-și loc și în viața satului contemporan.

Cu atât mai important este rolul meseriașului în societatea rurală contemporană.

Cum poate supraviețui fondul locativ tradițional fără intervenția de specialitate a meseriașului?

Iar adevărații meseriași, păstrători ai tehnicilor de construcție clasice sunt rari sau foarte ocupați.

Toate acestea ne îndreptătesc să credem că demersul nostru este oportun și necesar. Puținii meseriași care mai există în satele din sudul Transilvaniei trebuie cunoscuți, iar activitatea lor trebuie promovată și apreciată.

Toți meseriașii care doresc să apară în CATALOG îi invităm să completeze următorul chestionar.

1. Meseria/ meșteșugul:.....
 2. NumePrenumePoreclaAn naștere.....
 3. Adresa: orașul/comunalocalitate/sat Strada nr.....
 4. Școala absolvită:specialitatea:.....
 5. Dacă mai practică meșteșugul (DA/NU)motivul întreruperii
 6. Unde lucrează: 6.1. Atelierul este la domiciliu :adresa:
 - 6.2. Atelierul este în afara domiciliului: adresa:.....
 - 6.3. Atelierul este afara localității:adresa.....
 7. Dacă atelierul este vizitabil (DA/NU)permanent/sezonier; program vizitare:.....
 8. Dacă vinde produse la domiciliu (DA/NU)? Ce produse?
 9. Produsele meșteșugului au 1.valoare artistică?
2. valoare utilitară?
 10. Cu ce probleme se confruntă (vă rugăm să dați exemple):
10.1. Procurare materiale
10.2. Desfacere produse:
10.3. Participare la manifestări naționale și internaționale:
10.4. Transmitere meșteșug:
 11. A participat la manifestări naționale sau internaționale? DA/NU
 12. Din ce asociații face parte?
 13. Munca este autorizată juridic? Persoană fizică autorizată - asociație familială - întreprindere individuală, sau altele: (subliniați sau completați)
- Rugăm completați și expediați pe adresa:
ASOCIAȚIA ECOMUZEUL REGIONAL SIBIU - Sibiu, str. Tribunei nr. 6
(cu specificarea pentru „Catalogul Meseriașilor din județul Sibiu”)
ATENȚIE CHESTIONARUL ESTE VALABIL PÂNĂ LA DATA DE 30 IANUARIE 2011!

FESTIVALUL VERZEI MOȘNA 2010

(continuare din pagina 1)

transformă și necesitatea conservării unor tradiții, obiceiuri, dar și ocupații locale. Sala de sport a grădiniței, mobilată corespunzător a fost un amfiteatru al dezbaterilor, punctele de vedere, de multe ori divergente fiind susținute deschis și transparent. Era firesc să fie așa, deoarece dezvoltarea durabilă se face cu comunitatea și pentru ea, iar fiecare membru al comunității trebuie să se implice și să-și definească poziția. Iar când în comunitate se integrează oameni de cultură, investitori strategici în agricultură, dezbaterile capătă culoare și un viu interes. Moșna a reușit, cu această ocazie, să-l recunoască pe actorul Florin Călinescu, care a ținut să fie prezent pe toată durata manifestărilor (la simpozion, la deschiderea festivă, etc.) Domnia sa și-a făcut cunoscute opiniile privind dezvoltarea satelor, a recitat o poezie vibrantă „balada verzei” a prof. Felicia Suci, dar a venit și cu ideea să organizăm un festival al viei și vinului, Moșna putând fi o gazdă minunată. A fost felicitat de organizatori pentru curajul de a investi în viticultură, în aceste vremuri de criză, indiferent de motivațiile personale, domnia sa susținând că a ajuns aici sfătuit de prietenii „buni prieteni ai lui Bachus, pentru care zeama de varză este o regină de licoare”. Mult succes d-lui Călinescu în afaceri și vă așteptăm și la alte manifestări ale Ecomuzeului;

poate așa vom reuși să vă convingem că sudul Transilvaniei merită să-și conserve biodiversitatea și să păstreze conservând și restaurând arhitectura tradițională, unică în Europa.

Programul artistic din centrul Moșnei a animat atmosfera, invitații din 2010, Mariana Anghel, Cristian Pomohaci și Robert Târnavăanu, reușind să umple centrul istoric al localității.

Varza s-a vândut toată iar organizatorii speră să convingă mai mulți localnici de oportunitatea de a cultiva varză. Deja brandul localității a ajuns să fie cunoscut, varza și Moșna fiind asociate, tot așa cum, pentru sibieni „varza de Cașolt” și „crastaveții de Ludoș” nici nu mai trebuie prezentați.

Să ne întâlnim, sănătoși, la Festivalul Verzei 2011, 14-16 octombrie!

REMEMBER,

600 de ani de învățământ la Moșna

Un secol de la construirea școlii St. L. Roth 1910- 2010

(continuare din pagina 1)

strălucire în timp. prin efortul colectiv al tuturor dascălilor, elevilor, părinților și printr-o muncă responsabil făcută.

Dincolo de pregătirea exemplară a elevilor, dascălii români și germani s-au respectat reciproc și s-au înțeles foarte bine fiind adevărate modele de prietenie pentru elevii lor.

22 decembrie 1989 aduce școlii și societății românești mult așteptata libertate și democrație, dar mai aduce în Transilvania o adevărată dramă pentru școala germană și anume plecarea sașilor într-un număr atât de mare încât în anul 1991 nu mai aveam decât o singură clasă simultană cu predare în limba germană. După o tradiție de sute și sute de ani învățământul german și-a încetat existența în această clădire care astăzi face 100 de ani.

Din 1990 și până azi școala a resimțit din plin greutățile tranziției și dificultățile reformei, dar a înțeles, pentru a căta oară că indiferent de contextul social și economic nu se pot realiza

progrese fără educație.

Astăzi, 17 decembrie 2010, ne pregătim să comemorăm cum trebuie acest important eveniment din viața școlii de la Moșna în semn de respect pentru înaintași, în semn de respect pentru toți dascălii.

Ne pregătim să mergem mai departe noi și generațiile de copii până când vom fi înlocuiți datorită vârstei iar ștafeta va fi dusă mai departe de alte cadre, alte și ale generații de copii așa cum s-a întâmplat până azi.

Sunt convins că dorința de afirmare a celor tineri împletită cu experiența celor mai în vârstă vor face ca acest colectiv de cadre didactice să reprezinte garanția succeselor viitoare ale acestei școli.

La mulți ani, la ceas aniversar, tinerete veșnică tuturor colegilor noștri, la mulți ani acestei meserii în care bucuriile și împlinirile nu pot fi exprimate în cuvinte și pe care nici o altă meserie din lume nu ți le poate aduce.

Aduceri aminte?!

Da. Am de ce să-mi amintesc. Au fost și mulți ani și multe activități! Au trecut anii negândit de repede.

Mi-am început activitatea de dascăl în această școală, acum mai bine de 36 de ani. Nu m-am născut în Moșna, dar am devenit om al acestor locuri. Aici sunt acasă.

Viața mea se confundă cu viața locului și a oamenilor. Cunoșc fiecare colțișor, hotar, casa și familie. Colectivitatea m-a adoptat ușor și repede.

Am fost părtașă atât la bucurii (sărbători, tradiții, serbări, nunți, botezuri), cât și la neclădirea (comemorări, înmormântări ...).

Mi-au «trecut prin mână» zeci și zeci de copii. Aproape că nu este familie din care să nu fi avut copii în clasă.

Munca didactică s-a completat cu multe alte activități.

Bine întipărită în minte a rămas activitatea pionierească. În afară de faptul că în ultimii ani a fost excesiv politizată, a avut locul ei în educația copiilor. I-a obișnuit cu responsabilități, cu competiția, cu munca, cu spiritul de echipă. Din păcate după revoluție «s-a luat și nu s-a pus nimic în loc». Înainte nu era atâtea deșeuri pentru că de acestea «se ocupau» cei trei R «R.R.R» (recuperare, reconstrucție, refolosire).

După ce dădeam «cota» la Organizație, ne rămâneau bani la fondul clasei, sau plecam în excursii.

Da. Excursiile. Au fost multe la număr. Fiecare generație a avut ocazia să-și cunoască județul, dar și locuri interesante din alte județe.

Am făcut și multe drumeții în împrejurimile satului.

Balul portului popular, copie a celui săsesc, era așteptat în fiecare iarnă cu plăcere atât de copii cât și de părinți. Costumele populare nu erau o problemă pentru că existau încă în fiecare casă.

Cu drag am purtat și eu costumul popular, fiind coordonatoare de formație de dansuri cât și participantă directă la festivalul «Cântarea României», ajungând cu formația de teatru până la faza națională. Teatrul, brigăzile, dansurile ne-au umplut timpul liber și ne-au oferit ocazia să legăm prietenii și să ne cunoaștem mai bine. Am rămas cu amintiri deosebite.

Chiar și acum, în pragul pensionării, am participat la Festivalul «Lada de zestre». Mi-a plăcut la fel de mult ca în tinerețe.

Ana Vanaga, învățătoare

Atât de departe și totuși așa de aproape...

Când am aflat că școala din Moșna sărbătorește 100 de ani de existență, prima mea senzație a fost una de depărtare... În timp, în spațiu, mi s-a părut pur și simplu departe. Câte lucruri n-am făcut, învățat, întreprins de atunci, de când am fost elevă în Moșna, câte căi n-am bătut și câți oameni n-am întâlnit! Și totuși, cum se întâmpla în general cu amintirile din copilărie, o simplă incitare e îndeajuns ca să dezlege frământurile memoriei și să ne plonjeze într-o adevărată atmosferă «de pe vremuri»... Rândurile pe care voiam să le scriu despre școală se transformă într-o reflecție despre mine, despre depărtare și apropiere, despre horizonturi noi și rădăcini adânci...

Cât de ușor trecem cu vederea, când suntem adulți, lucrurile cele mai profunde care ne constituie! Părinții, prietenii din copilărie, învățătorii și profesorii. Cât de mult ne place să credem, pe măsură ce ne construim calea în viață, că o facem în funcție de opinii personale și de alegeri asumate ... Cu cât orgoliu uităm rolul copleșitor pe care îl joacă, de-a lungul întregii noastre vieți, felul în care am crescut sau mai degrabă am fost crescuți ...

Gândindu-mă deci la școala generală din Moșna, îmi dau seama că ceea ce definește o instituție, sunt oamenii care o formează și mai ales spiritul în care o formează; învățătorii, profesorii, oamenii care, fiecare în felul lui special, știu să însuflească lucruri noi și frumoase în spiritele-sugative ale copiilor. Ca să formulez ideea într-un fel care mă amuză, așa spune că bobârnamele cele mai «divine» pe care le-am primit când eram copil, au fost toate perspectivele și curiozitățile pe care au știut să mi le deschidă dascălii pe care i-am avut. Îmi dau seama acum că, cu cât mi se pare mai largă lumea în care trăiesc, cu cât este ea mai cuprinzătoare și mai plină de minunății, cu atât mai mult felul în care o trăiesc depinde de ce sunt eu «de acasă», de cum am fost șlefuită și fasonată de oamenii care au contactat în copilărie. Dacă am avut gustul să plec și să descopăr, a fost un gust sădit într-o mică dar redutabilă școală dintr-un sat pierdut din Transilvania ... Cum ar veni, nu devenim ceea ce devenim decât pentru că suntem deja ceva, prin naștere, prin origine, prin rădăcinile pe care ni le oferă oamenii care ne formează. Aruncând o privire înapoi cu această ocazie aniversară, înțeleg mai clar decât niciodată că școala generală a fost și este pentru mine un fel de rădăcină foarte solidă și sănătoasă care mi-a permis, în mod paradoxal, să ridic ancora. Este un pic cam prea liric ce spun, știu, pare pretențios, dar mă pot eu împiedica într-un moment atât de solemn? Și ca să mă duc până la capăt pe același ton, o să închei citând titlul unui film foarte frumos despre timp: *in weiter Ferne, so nah!*

Sunt o fostă elevă a acestei școli

În primăvara anului 1970 am ajuns, datorită serviciului tatălui meu, la Moșna. Veneam de la școala Agârbiciu, o școală unde mă obișnuisem cu colegii timp de 6 ani de zile și, această schimbare pentru mine a fost foarte grea.

După câteva zile în care pur și simplu am refuzat să merg la școală, am pășit până la urmă sfioasă pe coridoarele Școlii din Moșna fiind întâmpinată chiar de doamna directoare de atunci, doamna Mărginean Maria. Am fost fericită când doamna profesoară de română, Jianu Mariana mi-a spus că o cunoștea foarte bine pe fosta mea profesoară de la Agârbiciu. Acest lucru mi-a dat mai mult curaj.

M-am integrat repede în colectiul clasei, deși gândul îmi mai zbura încă la foștii mei colegi.

În acești doi ani și jumătate am îndrăgit-o mult pe doamna dirigintă, Dordea Florica.

Pot să spun acum că am avut norocul să fim îndrumați de un colectiv de dascăli minunați (domnul prof. Vasilescu Dumitru, doamna prof. Jianu Mariana, doamna prof. Olteanu Sanda, domnul prof. Rândașu Liviu, domnul prof. Beindressler Andrei), oameni pe care îi port și astăzi în suflet.

După terminarea liceului destinul m-a adus din nou la porțile școlii din Moșna și timp de 10 ani am avut privilegiul să fiu colegă cu foștii mei profesori, fiind suplinitoare în învățământ. Este un sentiment deosebit pe care îl încerc. Deși eram colegi, pentru mine, ei erau tot domni mei profesori.

Revoluția din 89 mi-a adus o altă funcție tot la Școala Moșna, cea de secretară. Astăzi după 30 de ani de muncă în această instituție îmi dau seama că Școala din Moșna a fost pentru mine a doua mea casă.

Sunt mândră că am petrecut 30 de ani la școală și că acum 3 ani, în 2007, am reușit să organizez cu foștii mei colegi din generală, o întâlnire după 35 de ani de la terminarea clasei a VIII-a.

A fost un moment emoționant mai ales că am avut alături de noi câțiva dintre foștii noștri profesori și în special pe doamna dirigintă.

În acea minunată zi de 15 iunie 2007 în bănci, în clasă, ne-am simțit pentru o clipă din nou elevi, mai ales când doamna dirigintă a strigat catalogul. Emoțiile au fost foarte mari încât cu greu ne-am putut exprima câteva gânduri.

Îți mulțumesc Școală din Moșna că am avut norocul să te cunosc.

*Diac Eugenia
Secretară - Școala Moșna*

Dor de casă

"Învăț, mamă, să ai o viață frumoasă, să nu mai trebuia să trudești atâtea, ca mine...!"

Sunt cuvintele mamei mele, ale bunicii mele, ale atâtor mame și atâtor bunici care doreau o viață bună pentru copiii lor și care credeau că învățătura este calea supremă spre fericire.

Trăim însă vremuri în care doctorii nu mai sunt doctori, avocații nu mai sunt avocați, profesorii nu mai sunt profesori... de ce? Pentru că revoluția ne-a adus libertatea, libertatea în exprimare, de acord, dar și acea libertate prost înțeleasă de mulți, care a adâncit prăpastia dintre bogați și săraci, dintre politicieni și restul lumii...

Ne pleacă copiii... «și ne sfârșim de dorul lor». Toți iau calea străinătății, pentru dreptul la o viață frumoasă, pentru dreptul de a fi și de a trăi printre oameni. La început, Canada i-a atras ca un magnet pe majoritatea intelectualilor care tânjau după o viață demnă. Acum, la «terre promise» este Spania, Franța, Anglia, Germania, Italia, orice țară care oferă unui om cadrul demn de a trăi și de a se dezvolta.

Este cazul Alexandrei - fostă elevă a școlii, care, departe de casă, duce dorul celor dragi, dar care acolo, departe, se simte cu adevărat împlinită: «God dagg!»

Din prima clipă când am călcat pe tărâmul fiordurilor, am fost fascinată de frumusețea acestui mic paradis terestru, m-am simțit în zona crepusculară, în care muntele se revărsă în mare, în care apa și stânca sunt părți androgine... Case răsfirate pe vărfurile împădurite de munte, case de lemn plutitoare pe apă, o lume a contrastelor fine, în care totul se îmbină armonios și te seduce în fiecare celulă.

Traversând orașul Bergen, în drum spre hotelul mamă (noua mea casă), am simțit că sunt primită cu brațele deschise; un univers inedit s-a deschis pentru a mă cuprinde. M-am lăsat copleșită de emoție, deoarece nu m-am gândit niciodată că voi ajunge într-un loc atât de minunat!

Școala Moșna

E ironic, să mi se ceară să scriu în onoarea școlii care m-a învățat literele. Totuși e o senzație foarte interesantă. Am nevoie de 30 de secunde de liniște și descopăr printre amintiri momente de emoție în jurul colegilor de clasă la un început de an școlar, un strop de entuziasm în timp ce citesc un orar nou, teamă în fața unui extemporal, satisfacția unei note bune, dezamăgirea unei note mai puțin bune... 8 ani din viața mea au fost construiți în jurul unei școli care m-a primit mereu cu brațele deschise. Fie că era o dimineață friguroasă de decembrie, fie că era o după-amiaza toridă de iulie școala îmi oferea o sală de clasă primitoare sau un teren de joacă plin de viață. (pe măsura elevului dornic de cunoaștere/copilului cu chef de joacă din mine) Cred că ajunge melancolia acestor rânduri, mi-am amintit că trebuie să scriu un omagiu nu un obituar.

Ce a însemnat școala din Moșna pentru mine n-o să știu niciodată, ce n-o să uit niciodată însă sunt discuțiile interminabile în vederea stabilirii stoicismului lui Prâslea, exercițiile aritmetice contra cronometru, concentrarea maximă pentru determinarea ordinii exacte a cifrelor în anii de domnie ai lui Mircea cel Bătrân, «Suciule, fă două ture de teren», anatomia povestită copiilor, chimia pe care n-am priceput-o niciodată și analiza gramaticală mereu la tablă a limbilor străine. Ca să nu fiu interpretat a fi vreun elev prea conștiincios pentru vârsta lui, trebuie să notez și faptul că așteptam cu dragă inimă și careul de vineri, ora 10.00 care aducea weekendul puțin mai aproape.

La mulți ani, Școala din Moșna!

Alexandru Suci

Am fost emoționată și timidă încă de la primul meu contact cu Norvegia. Traversam cel mai lung pod plutitor din lume și în timp ce mă gândeam la cei dragi de acasă, pe care, dacă i-aș fi avut în acel moment lângă mine, m-aș fi declarat cel mai fericit muritor. Ajungând la hotel, am cunoscut cealaltă față a Norvegiei: oamenii. După o strângere călduroasă de mâini și un «Hvordan gohr det?» (Cum te simți?), cu un zâmbet larg și primitiv, m-am simțit complet mulțumită. Nu mai aveam acum nici-un dubiu cu privire la noua mea casă.

Norvegienii sunt cei mai sinceri și mai eleganți oameni pe care i-am întâlnit vreodată. Spun lucrurilor pe nume în fiecare moment și îți conferă acel sentiment de siguranță. Având în vedere că suntem o echipă tânăra și nu foarte numeroasă, deja am reușit să leg prietenii, să port un dialog intercultural de calitate.

Revenind la afectele din sufletul meu, mă declar acum învingătoare! Am reușit să parcurg o călătorie de inițiere, pentru ca în cele din urmă să mă bucur de împlinirea nevoilor din vârful piramidei lui Maslow: cunoaștere, înțelepciune. Îți mulțumesc în fiecare clipă lui Dumnezeu pentru răbdarea și forța cu care m-a înzestrat, îi mulțumesc pentru perseverență și ambiție și, mai presus de orice, îi mulțumesc pentru toate încercările și teste pe care le-am trecut până să ajung aici. Mărturisesc că singurul lucru care îmi lipsește pentru a fi fericită suprem este familia mea, oameni pe care îi port în minte și în sufletul meu pretutindeni.

Ha det bra! (Pe curând) (Alexandra Matei)

Le dorim tinerilor noștri o viață pe măsura năzuințelor lor, un cadru demn de a se împlini ca oameni, dar să nu uite niciodată că rădăcinile lor sunt aici.

Nu avem niciun drept să le oprim zborul!

Felicia Suci

Sistemul de alimentare cu apă din Moșna a fost finalizat și recepționat - urmează branșamentele

În luna noiembrie s-au finalizat și recepționat lucrările la sistemul de alimentare cu apă. Locuitorii comunei Moșna sunt principalii beneficiari ai noului sistem de alimentare cu apă, extins la nivelul întregii localități, urmând o nouă etapă: branșamentul efectiv al locuințelor la acest sistem.

„Sperăm ca branșarea locuințelor la sistemul de alimentare cu apă al comunei să nu dureze foarte mult și locuitorii să aibă apă” a declarat primarul Eugen Roba.

Peste 12 km de rețea de distribuție, 2 puțuri (la peste 100 metri adâncime), o gospodărie de apă și instalarea a 3 cișmele stradale și 17 hidranți supraterani acesta e bilanțul general al activității furnizorilor proiectului, antreprenorul general fiind SC Flowtex Tehnology S.A. din Mediaș. În incinta gospodăriei de apă, situată la ieșirea din localitate (spre Agnita) au fost instalate: 2 rezervoare de apă (60 mc), un pavilion de exploatare (clădire compartimentată cu două încăperi –

stația de clorinare, un spațiu administrativ și un grup social) o stație de pompare și un puț forat.

Recepția lucrărilor a avut loc la gospodăria de apă, în prezența reprezentantului Consiliului Județean Sibiu, vicepreședintele Ioan Banciu, a conducerii primăriei Moșna – în frunte cu primarul Eugen Roba – a consilierilor locali dar și locuitorii ai satului și elevii ai școlii din Moșna, practic viitorii beneficiari ai investițiilor din comună. În curând locuitorii vor beneficia de apă de

calitate, cu debit și presiune, putând să uite de vremurile când consumul apei nepotabile, în lipsa unui control sanitar, putea conduce la grave afecțiuni asupra sănătății oamenilor și animalelor.

O mare realizare pentru Moșna, având în vedere perioada de criză economică care a afectat domeniul construcțiilor. După lucrările de modernizare la grădinița comunei finalizarea sistemului de alimentare cu apă este încă o realizare cu care atât administrația comunei cât și

locuitorii pot să se mândrească. De acum orice investiție este posibilă, calitatea apei fiind una din condițiile des invocate pentru dezvoltarea economică a unei așezări. Iar Moșna are atuuri care nu pot fi trecute cu vederea:

- apropierea în imediata apropiere față de municipiul Mediaș îi conferă un potențial investițional bun, accesul făcându-se ușor pe cei 10 km; drumul județean DJ 141 face legătura cu orașul Agnita, direct spre Făgăraș și Brașov;

- localitatea dispune de cetățeni calificați, mulți locuitori fiind angajați în economia municipiului Mediaș, naveta fiind posibilă datorită distanței reduse și curselor locale dese;

- potențialul cultural - turistic este uriaș, peisajul cultural și natural fiind apreciat de medieșeni dar și de turiștii străini;

- există terenuri disponibile dar și oportunități de afaceri în turism, lipsind pensiunile dar și alte facilități turistice;

- administrația publică locală este receptivă la investiții, existând o mare deschidere față de investițiile care conservă imaginea tradițională a satelor și conduc la crearea de locuri de muncă;

- portofoliul de proiecte al administrației Moșnei este plin: introducerea sistemelor de alimentare cu apă și în localitățile Nemeș și Alma Vii dar și introducerea canalizării în toate localitățile va conduce la o infrastructură edilitară urbană, condiții în care nu va exista nici o diferență în a locui în Mediaș sau în Moșna.

Un viitor plin de optimism pentru Moșna!

Mult succes administrației publice locale și încredere și speranță pentru toți locuitorii Moșnei!

Festivalul Marțian Negrea 8 noiembrie 2010, de Sf. Arh. Mihail și Gavril

Singurul festival ce are ca obiectiv valorificarea „Moștenirilor culturale pe Târnavă” se ține de ani de zile la Valea Viilor, un sit UNESCO prea puțin cunoscut și prea puțin valorificat turistic. An de an festivalul a devenit mai cunoscut grație eforturilor organizatorilor: Primăria și Consiliul Local Valea Viilor (aici trebuind menționat, primarul, Ilie Avram Pinte), Fundația „Marțian Negrea” condusă de nepoata marelui compozitor (prof. dr. Miruna Negrea, care an de an vine, din

Ploiești, să susțină recitaluri în căminul din Valea Viilor), Biserica „Sf. Arh. Mihail și Gavril”, Școala „Marțian Negrea” și Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu.

Primarul, o gazdă excelentă, a reușit să organizeze cu sprijinul artiștilor plastici (Mircea Ignat, Adrian Matei, Rudi Schmueckle și Teodora Lișcu) o serie de expoziții de pictură, sculptură și grafică. Tot prin truda domniei sale, și anul acesta, locuitorii au asistat la un recital simfonic asigurat de Corul Facultății de Muzică a Universității din Oradea și Corala „Lira” din Botoșani. Aceasta în condițiile în care în fiecare an ne propunem să facem un lobby mai activ să aducem Filarmonica din Sibiu la Valea Viilor. În orice formulă ar dori directorul Filarmonicii din Sibiu (mare, mică, restrânsă, pitică, etc). Subiectul este cu atât mai de actualitate cu cât este o instituție județeană remarcată și remarcabilă, care încă nu vede spațiul rural ca pe un „teatru de evenimente și animație culturală” iar nerecunoașterea marelui compozitor, profesor și dirijor, maestru emerit al artei, românul Marțian Negrea din Valea

Viilor, laureat al Premiului de Stat, ține de o lipsă clară de viziune în politicile culturale la nivel instituțional. Non-implicarea este metoda cea mai comodă, simplă și lipsită de riscuri, o reformă instituțională fiind necesară și oportună.

Componenta folclorică a festivalului au dat-o ansamblurile invitate, respectiv ansamblul folcloric din Alma – Dumbrăveni și Ansamblul folcloric și taraful din Vadu Izei (Maramureș) dar și recitalurile lui Robert Târnavăanu și Marcel Părău.

Simpozionul „Anul Meseriașului în Valea Viilor” desfășurat în Centrul de Informare și Documentare al Școlii a readus în dezbatere tema conservării și restaurării fațadelor imobilelor din Valea Viilor, lipsa de valorificare a potențialului turistic deosebit al sitului UNESCO Valea Viilor, dar și rolul școlii, al familiei și al bisericii, în acest context. Inaugurarea unui nou locaș de cult lângă școală (prin reabilitarea vechii biserici greco-catolice din localitate) a fost o surpriză plăcută a preotului Petru Acatrinei, care venit pe aceste meleaguri, s-a integrat perfect în comunitate știind să o anime și să o

Acest număr a apărut cu sprijinul conducerii Primăriei Comunei Moșna – d-lui primar Eugen Roba

ȘCOALA CU CLS. I-VIII “ST. L. ROTH” MOȘNA 1910- 2010

600 de ani de învățământ la Moșna și împlinirea unui secol de la construirea Școlii St. L. Roth (1910- 2010)

Vă invităm să participați la activitățile din ziua de 17 decembrie 2010 dedicate învățământului din

localitatea Moșna care va avea loc la Școala St. L. Roth din Moșna începând cu ora 10,00

Prezența dumneavoastră ne onorează.

PROGRAM

Luni – 13 decembrie

Ora - 9 - “Școala o amintire care rămâne” - Vernisajul expoziției de fotografii –

Marti 14 decembrie

Ora - 9 - “Lumea școlii în culori” Vernisajul expoziției de desene

Miercuri – 15 decembrie

Ora - 12 - Istoria școlii în date - pași către o Monografie școlară

Ora - 12,30 - Școala la ceas aniversar – Prezentarea revistei școlii

Ora - 13 - Școala în imagini - Prezentarea pliantului

Joi- 16 decembrie

Ora - 10 - “Școala și slujitorii ei în istorie și literatură” Concurs

Ora - 12 - “A fost și este vremea colindelor” - Program artistic

Ora - 13 - Premiarea celor mai bune creații ale elevilor

Vineri – 17 decembrie

Ora - 10 - Adunare festivă

Ora - 10,30 - Dezvelirea unei plăci comemorative

Ora - 11 - Simpozion - 600 de ani de învățământ la Moșna și 100 de ani de la construirea școlii

Moderator- prof. Șotropa Ionel

Referenți – prof. Schneider Hans, prof. dr. Raica Ioan, prof. Neamțu Dumitru, prof. dr. Pop Ioan, Prof. Keresztes Stefan, prof. Marcu Cristina, prof. Helmuth Knal, ec. Schneider Hugo, prof. Șotropa Ionel

Ora - 13 - Inaugurarea unei clase muzeu în vechea școală din cetate

Ora - 13,15 - Dascăli de ieri și de azi - dialogul generațiilor - sala festivă de la grădiniță

Proiect finanțat prin Phare

Consiliul Local Moșna
Primăria Comunei Moșna

GUVERNUL ROMÂNIEI

ANUNȚ DE PRESĂ

Proiect finanțat prin Phare

Extinderea rețelei publice de alimentare cu apă în localitatea Moșna, Comuna Moșna, județul Sibiu

Extinderea sistemului public de alimentare cu apă în localitatea Moșna, comuna Moșna, județul Sibiu s-a finalizat prin realizarea a peste 12 km rețea de distribuție, 2 puțuri forate, o gospodărie apă și instalarea a 3 cișmele stradale și 17 hidranți supraterani în perioada 2009 - 2010.

Pentru mai multe informații despre relațiile dintre România și Uniunea Europeană vizitează:

http://ec.europa.eu/romania/index_ro.htm.ro, www.mdr.ro

călăuzească spiritual. Locașul va fi integrat activităților cultural-social-religioase specifice, lipsa spațiilor din Valea Viilor fiind cunoscută.

Încă un pas în valorificarea tradițiilor locale în beneficiul comunității locale. Iar pentru 2011 avem vești bune: este posibil să se deschidă prima pensiune în Valea Viilor. Îi urăm succes investitorului și o activitate turistică bogată.

Sperăm într-o colaborare mai bună între administrație și biserica evanghelică din localitate în dezvoltarea activităților turistice din Valea Viilor.

*La mulți ani!
și să ne revedem sănătoși
în 8 noiembrie 2011!*

La Alma Vii

În mica localitate ce aparține comunei Moșna s-a inaugurat Centrul de Formare Profesională, rod al parteneriatului dintre Primăria Comunei Moșna și Fundația Mihai Eminescu Trust (M.E.T.). Sediul acestui centru este vechea școală românească din Alma Vii.

COLEGIUL DE REDACȚIE

Colectiv de redacție: Ionel Șotropa, Marius Halmaghi

Foto: Marius Halmaghi

Tipar: Tipo Trib Sibiu EDITURA ETAPE SIBIU
Asociația Ecomuzeul Regional Sibiu

Sibiu, str. Tribunei nr. 6 Tel./Fax : 0269 – 210 113

Email: ecomuzeu@gmail.com

www.ecomuzeulsibiu.ro

